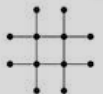

Mening i eksistensielle dramaer

- Alzheimerdagen 2019

Tor-Arne Isene (Sykehuset Innlandet, VID vitenskapelige høyskole)

tor-arne.isene@sykehuset-innlandet.no

VID

Innlandet Hospital Trust

Berikende møter

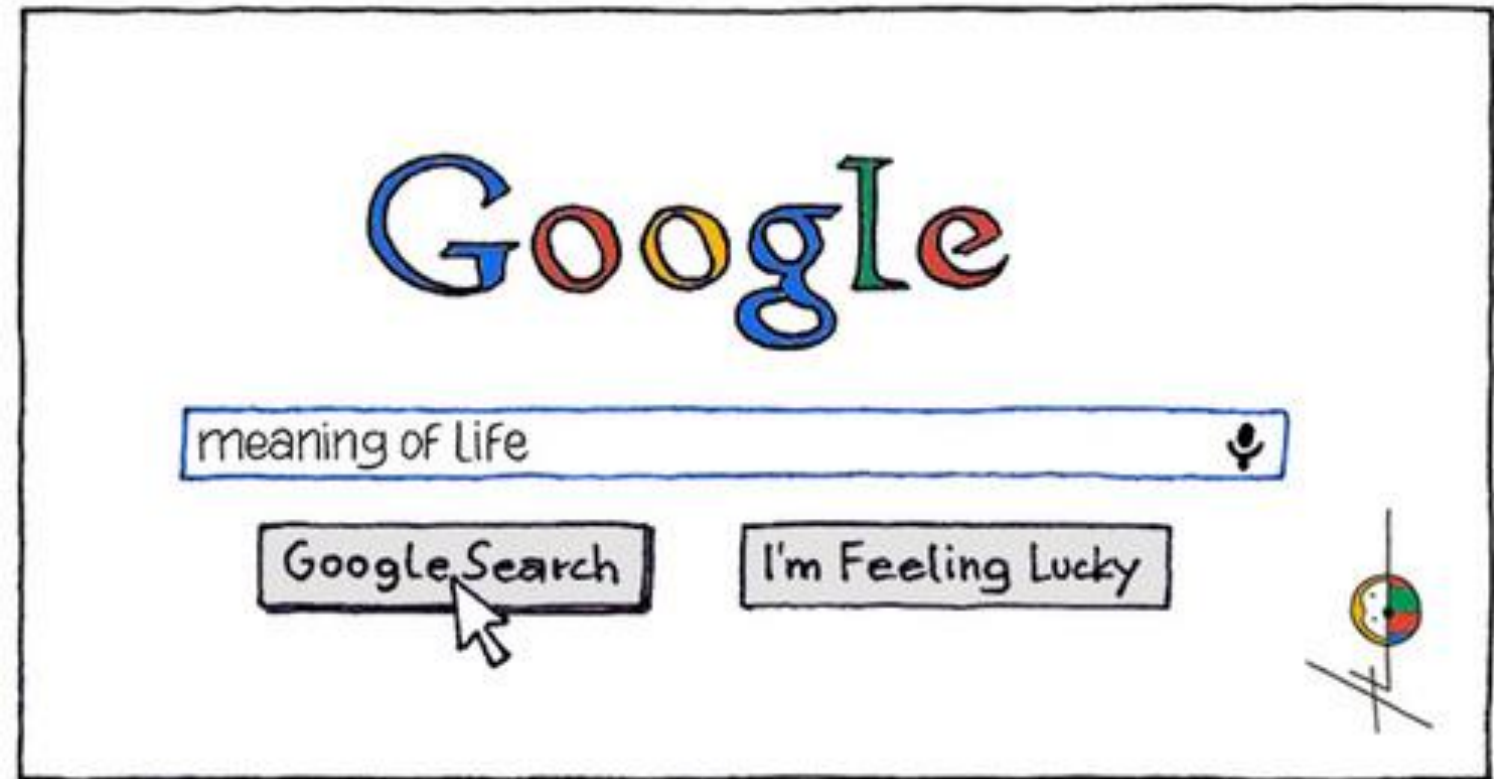
- Demens mer enn tap og utfordringer
- Et møte med et annet menneske som gjør livet vårt rikere

Luciafeiring på IKEA

TA Isene

Hva mener vi
med
mening?

Mening er en
erfaring av at:

- livet mitt **henger i hop**

- det har **betydning** at jeg er til

- jeg har **mål og retning** i livet mitt

- jeg har **tilhørighet**

Tatjana Schnell (2009)

Kilder til mening

Tatjana Schnell

TA Isene

Kilde 1: Velvære og relasjoner

Det dreier seg om å dyrke og glede seg over det som er godt i livet både privat, på jobben og i andre sammenhenger

Kilde 2: Orden og struktur

Det handler om å ha et forhold til verdier, tradisjoner og praksiser som er utprøvd og som har vist seg som holdbare og verdige.

Kilde 3: Aktualisere seg selv

Det vil si at man tar i bruk,
utfordrer og utvikler sine
egne evner og muligheter.

Kilde 4: Overskride seg selv: transendens

Engasjere seg i noe annet enn seg selv

Det kan være mellommenneskelig (horisontalt)

At man bryr seg om andre mennesker og saker.

Og det kan være religiøst (vertikalt)

Tro på Gud eller noe guddommelig

Ha religiøs tilhørighet

Opplive seg sett og verdsatt av «Noe større»

Antagelse

Personer med demens har like stort behov for å oppleve at livet er meningsfylt som andre mennesker.

Lite forskning på meningsdannelse hos personer med demens.

Mening og demens

Livet er meningsfullt når en opplever at *livet henger sammen, at det har mål og retning, at en betyr noe og at en har tilhørighet.*

Personer med demens har utfordringer på disse områdene. Demenssykdommen gjør at de kognitive funksjonene og evne til abstrakt tenking i større eller mindre grad blir svekket.

Vanskeligere å få tilgang til hva som skaper mening og hvordan det skjer.

Opplevelse av mening kan være svekket. Men hva med **behovet**?

Prosjektets hovedmål

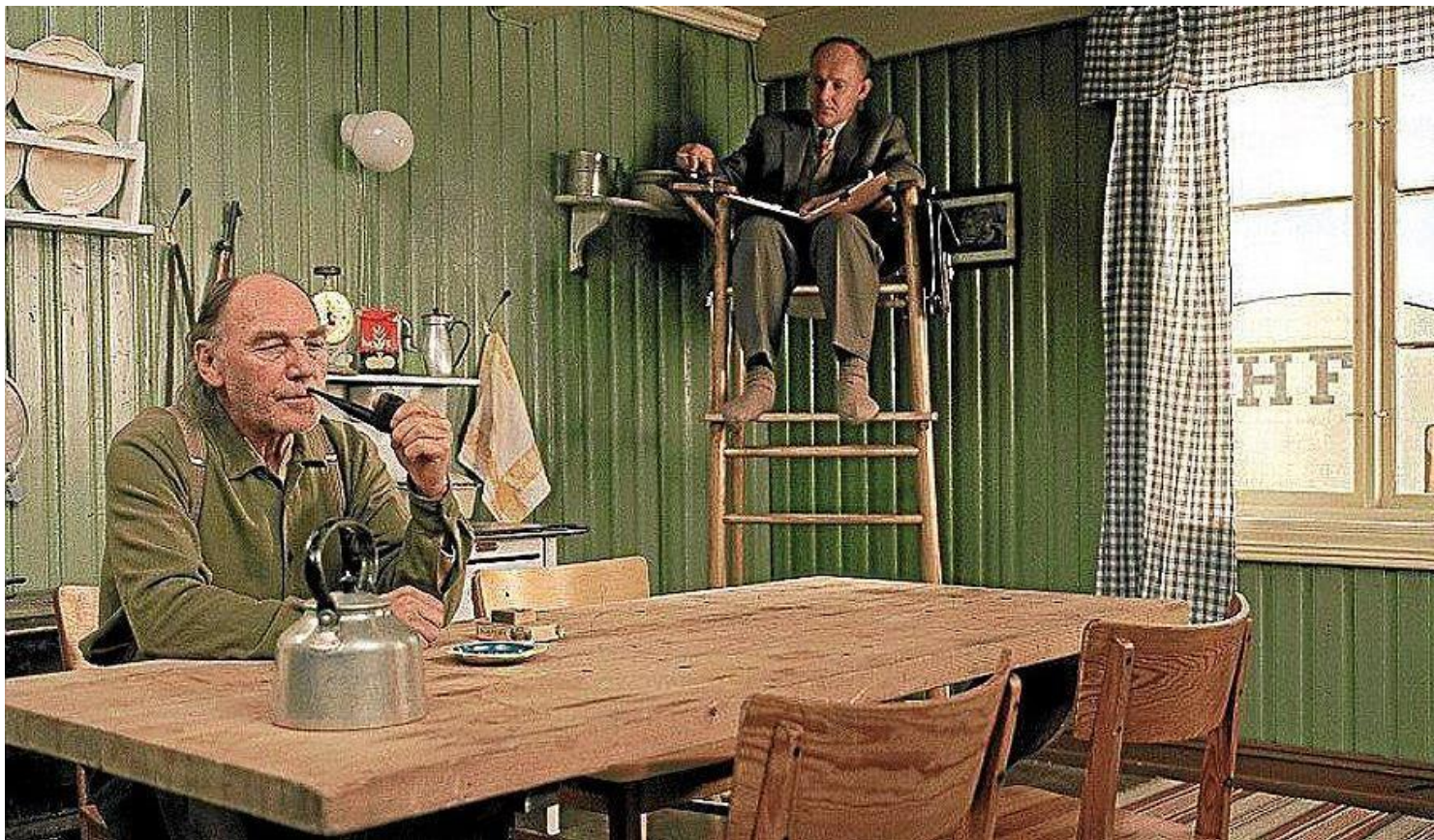
1. Å utforske hvordan meningsdannelse og opplevelse av mening kommer til uttrykk hos personer med demens.

Første studie: Deltakende observasjon av pasienter i avdeling. (Forskerens blikk)

Andre studie: Fokusgruppeintervju med personale på ressursenhet for demens. (Ansattes blikk)

2. Å utforske hva funnene fra første hovedmål vil ha å si for pasienter og personale i demensomsorg.

Tredje studie: Fagdag for ressursenhet og SAM-AKS med fokusgrupper og samtale.

Meningsdannelse i eksistensielle drama

Første studie: Deltakende observasjon

- 10 informanter (8 kvinner, 2 menn)
- Måltider, aktiviteter, turer, baking, stell.
- Samvær uten planlagt innhold
- Til ulike tider fra morgen til kveld
- Feltnotater

Hvordan kan meningsdannelse og opplevelse av mening gjenkjennes hos personer med alvorlig demens?

Annes fødselsdag

TA Isene

Gerdas dikt

TA Isene

Julebakst

TA Isene

En tur i regnet

TA Isene

Raking i hagen

Eksistensielle dramaer

- En dypere forståelse rett under overflaten.
- Gir uttrykk for meningsdannelse i en taus virkelighet.
- Kommuniserer utover det verbale, gjennom kroppens bevegelser, sanser og følelser.
- Fortellinger om bevegelse og forvandlinger (om enn flyktige), personen kommer tydeligere frem.
- Holder fast på person og mening ved å være oppmerksom på eksistensielle temaer skjult i en taus virkelighet av hverdagslige situasjoner.

TA Isene

VID

Innlandet Hospital Trust